Dosarul nr. 21r-1712/24 Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)
1-24086958-02-21r-17102024 Judecător Alina GORCEAC

D E C I Z I E
în numele Legii

25 februarie 2025 **mun.Chişinău**

COLEGIUL PENAL AL CURŢII DE APEL CENTRU
Având în componența sa:
Președintele ședinței Silvia CECAN
Judecători Denis BĂBĂLĂU și Vitalie BUDECI

a examinat în ordine de recurs, fără prezența părților, recursurile declarate de directorul Penitenciarului nr.4-Cricova, comisar-șef de justiție, Vitalie FALCĂ și de către avocatul Viorel MALANCIUC în interesele condamnatului Artiom MALAHOV, împotriva Încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji – 2036/2024 din 26 septembrie 2024, prin care a fost admisă parțial plângerea depusă de către avocatul MALANCIUC Viorel în interesele condamnatului **MALAHOV Artiom** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, fiindu-i redusă pedeapsa pentru perioada de 260 (două sute șaizeci) zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 4-Cricova și Penitenciarul nr. 6-Soroca, cu 26 (douăzeci și șase) zile.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
în procedura instanței de fond, din 06.08.2024 până la 26.09.2024;
în Curtea de Apel Centru, din 17.10.2024 până la 25.02.2025.
Procedura de notificare a fost legal executată.

Verificând legalitatea Încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

A C O N S T A T A T :

1. La data de 05.08.2024, avocatul MALANCIUC Viorel în interesele condamnatului MALAHOV Artiom a înaintat o plângere împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, cu reducerea pedepsei.

În susținerea plângerii sale a invocat că, are pretenții față de condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 4 – Cricova și Penitenciarul 6 Soroca.

2. *Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji – 2036/2024 din 26 septembrie 2024,* a fost admisă parțial plângerea depusă de către avocatul MALANCIUC Viorel în interesele condamnatului MALAHOV Artiom împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

A fost constatat faptul că, condamnatul MALAHOV Artiom, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în perioada 19.12.2023-05.02.2024 și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova în perioada 05.02.2024-04.09.2024, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului si a libertăților fundamentale.

A fost redus pedeapsa definitivă stabilită condamnatului MALAHOV Artiom, născut la *****, pentru perioada totală de 260 zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în perioada 19.12.2023-05.02.2024 și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova în perioada 05.02.2024-04.09.2024, cu calcularea a 1 (una) zile de reduceri pentru 10 zile de detenție, cu 26 (douăzeci și șase) zile.

A fost respins ca inadmisibilă plângerea condamnatului MALAHOV Artiom privind condițiile de detenție din Penitenciarul 6 Soroca, pentru perioada 04.09.2023-18.12.2023, și condițiile de detenție din Penitenciarul 4 Cricova pentru perioada 20.01.2023-31.05.2023.

3. Nefiind de acord cu Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji – 2036/2024 din 26 septembrie 2024 a declarat recurs directorul Penitenciarului nr.4-Cricova, comisar-șef de justiție, Vitalie FALCĂ, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea condamnatului MALAHOV Artiom, privind constatarea condițiilor precare în Penitenciarul nr. 6 - Soroca şi Penitenciarul nr.4-Cricova, de a fi respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului recurentul a menționat că, instanța de fond nu a dat apreciere tuturor motivelor, argumentelor şi probelor invocate de părți şi fără a se expune asupra acestora, însă trebuia a da apreciere fiecărui argument în parte. Or, din constatările instanței, se deduce caracterul prestabilit al convingerilor judecătorului, respectiv fiind afectată imparțialitatea acestuia.

A invocat că curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62). La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în

unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63). De menționat că, în plângerea înaintată, condamnatul solicită aplicarea, în privința sa, a prevederilor art. 385 alin. (5), art. 473/2-473/4 Cod de procedură penală.

Notează că prioritar, instanța de judecată trebuia să rețină că potrivit prevederilor art. 473/2 alin (2) Cod de procedură penală, plângerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin.(1) trebuie să conțină datele privind perioada şi locul detenției, precum şi descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, ori asemenea date în plângerea înaintată nu se conțin. La plângere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plângerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plângerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentința sau încheierea. Mai mult decât atât, ținând cont de dispozițiile legale, la soluționarea unor asemenea cereri, instanța are rolul de a examina circumstanțe concrete de fapt care se referă nemijlocit la situația autorului plângerii, pentru ca, pe cale de consecință, să le poată da o apreciere, or în cazul de fața, instanța era în posibilitatea să analizeze şi să nu constate o încălcare în privința condamnatului MALAHOV Artiom şi, respectiv, să aprecieze gradul şi intensitatea pretinsei încălcări, în situația în care ultimul a neglijat prevederile legale imperative, nu a explicat în nici un fel condițiile materiale de detenție pe care le contestă, şi nu a prezentat nici o dovadă în sensul atestării conjuncturilor privind careva condiții precare, cum ar fi explicațiile altor condamnați, copiile plângerilor anterioare înaintate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere şi răspunsurile lor, precum şi alte probe relevante

Susține recurentul că prin raportul prezentat a fost demonstrat faptul că, pe parcursul deținerii lui MALAHOV Artiom au fost respectate- din toate punctele de vedere standardele de întreținere a condamnaților şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante.

Suplimentar, menționează faptul că, în perioada 19.12.2023 - prezent, în vederea executării efective şi integrale a pedepsei stabilite, condamnatul MALAHOV Artiom a fost deținut în custodia Penitenciarului nr. 6 - Soroca şi Penitenciarului nr.4 - Cricova, perioadă în care a fost cazat în condiții de detenție acceptabile. Condamnatul a fost asigurat cu loc individual de dormit, pat, cu dimensiunile de 2000mm x 850mm. Numărul de paturi instalate în celulă corespunde cu numărul de deținuți cazați. Numărul de paturi instalate în celule de deținere (conform indicilor prezentate în raport), reprezintă capacitatea maximă de cazare în condițiile de fluctuație a persoanelor deținute în instituție la diferite perioade de timp, acesta, însă nu reprezintă un indicator potrivit căruia se poate stabili numărul de persoane real cazate în celulele respective, la un anumit moment existând posibilitatea ca acest indice sa fie mai mic.

Conchide că instanța de judecată nu a reținut alegațiile reprezentantului instituției penitenciare cu privire la netemeinicia plângerii formulate de către condamnatul MALAHOV Artiom, indicând în raportul anexat de către Penitenciarul nr. 4 – Cricova. Prin urmare, condamnatul MALAHOV Artiom depunând plângerea nu a făcut referire la

careva condiții concrete care i-ar fi afectat drepturile şi libertățile sale şi nu descrie în nici un mod condițiile concrete pe care își susține afirmațiile privind detenția precară în Penitenciarul nr.4 - Cricova, iar pe de altă parte, instanța de judecată, nu a identificat careva rapoarte naționale sau internaționale care s-ar referi la condițiile precare de detenție în acest penitenciar, în perioada anilor 2021-2024, deși pentru perioada în care s-a deținut acesta în Penitenciarul nr.4-Cricova a dispus reducerea din termenul de pedeapsă în care s-a aflat în condiții acceptabile şi nicidecum contrare art.3 CEDO. Or, din plângerea depusă de condamnatul MALAHOV Artiom se prezumă că în cadrul condițiilor de detenție în care s-a aflat i-au fost afectate grav drepturile prevenitului şi condamnatului dar fără a fi justificate de către acesta, prin probe concludente şi pertinente.

Prin urmare nu este clară concluzia instanței privind constatarea condițiilor inumane şi în Penitenciarul nr. 4 - Cricova, bazându-se pe datele prezentate în rapoartele Comitetul European pentru Prevenirea Torturii, în care sunt descrise aspecte generale privind situația din instituțiile penitenciare. Respectiv, la aprecierea tuturor circumstanțelor inerente cauzei, nu a fost dată o apreciere individualizată a situației lui MALAHOV Artiom, ci a fost examinată din perspectiva unor chestiuni cu caracter general. Deși, condamnatul MALAHOV Artiom a deținut în Penitenciarul nr,4-Cricova în perioada anului 2021 - 2024, şi nicidecum nu reflectă perioada descrisă în Raportul anual pentru anul 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante. In perioada anilor 2021 - 2024, nu a fost realizat careva raport prin care ar fi constatate condiții inadecvate în Penitenciarul nr,4-Cricova.

Menționează recurentul că potrivit raportului instituției penitenciare, condițiile de detenție corespund standardelor acceptabile de detenție. Analizând situația de fapt stabilită la soluționarea plângerii condamnatului MALAHOV Artiom împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiilor de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pentru perioada detenției în Penitenciarul nr.4 - Cricova, instanța a considerat că plângerea este întemeiată şi pe care a admis-o integral. Conchide că, deținutul MALAHOV Artiom i-au fost acordate şi de care a beneficiat de condiții acceptabile pentru executarea detenției pe perioada detenției în Penitenciarul nr. 6 - Soroca şi Penitenciarul nr.4-Cricova iar completul de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urmează să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate.

Reiterează că argumentul cheie pe care si-a întemeiat plângerea MALAHOV Artiom a servit spațiul de 4 m^2 ce ar trebui să revină fiecărui condamnat. In context precizăm faptul că, potrivit raportului în care se descriu condițiile de detenție în fiecare instituție penitenciară în care a fost deținut MALAHOV Artiom, au fost prezentate datele cu privire la spațiul de deținere acordat acestuia, din care rezultă că norma de spațiu cu care a fost asigurat corespunde standardelor statuate, iar instanța contrar datelor indicate, s-a fondat pe constatările efectuate de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii (CPT) în rapoartele sale efectuate în rezultatul vizitelor întreprinse.

4. Ca urmare a dezacordului cu Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji – 2036/2024 din 26 septembrie 2024 a declarat recurs avocatul Viorel MALANCIUC în interesele condamnatului Artiom MALAHOV, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a încheierii din 26 septembrie 2024 în partea calculelor termenului reducerii și aplicarea formulei de 3 zile de reducere a pedepsei pentru fiecare 10 zile de detenție, astfel, ținând cont de faptul că instanța de fond a constatat 260 de zile de detenție contrar prevederilor art. 3 din CEDO și de redus pedeapsa cu 78 de zile.

În motivarea recursului apărarea a menționat că, condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 4 sunt considerate precare, cu șase celule marcate ca inadecvate pentru deținerea persoanelor, dar care sunt totuși utilizate. Deținuții deținuți conform art. 206 CE RM se plâng de accesul limitat la administrație, care se realizează doar prin intermediul personalului penitenciar. CpPT remarcă și existența controlului deținuților de către subcultura criminală, inclusiv prin implicarea acestora în jocuri de cărți, îndatorarea și extorcarea altor deținuți. În plus, monitorii au observat că deținuții din castele superioare decid asupra aranjamentului din celule. Fenomenul violenței între deținuți este prezent, iar multe cereri de izolare sunt făcute din motive de securitate personală. Automutilările sunt, de asemenea, în creștere. Deținuții din izolator sau cei izolați din motive de securitate nu au acces la activități ocupaționale sau la oportunități de muncă, iar izolatorul nu este dotat cu un sistem de apelare a personalului din gardă (de exemplu, buton de alarmă). În plus, un singur angajat este de gardă pe ambele niveluri ale izolatorului, ceea ce împiedică intervenția în timp util.

Reiterează apărarea că în raportul vizitei la Penitenciarul nr. 6 Soroca din decembrie 2023, s-au reconfirmat condițiile sanitar-igienice neconforme, încălcând prevederile Codului de Executare al Republicii Moldova, art. 225. Condițiile includ: 1. Pereți insalubri și podele reci din beton, cu umiditate ridicată. 2. Lipsa posibilității de a satisface necesitățile fiziologice în condiții decente. 3. Lipsa apei potabile și a igienei zilnice. 4. Deținuții dorm pe saltele uzate și murdare, iar unii nu au deloc saltele.

În concluzie, în urma deciziilor instanței și a condițiilor documentate, solicită reducerea pedepsei condamnatului MALAHOV Artiom, aplicând o reducere de 3 zile pentru fiecare 10 zile de detenție în condiții precare, începând cu data de 18.12.2023. Prin încheierea recurată, instanța de fond, a constatat condițiile inumane și degradante, însă nu a formulat concluziile referitor la aplicarea formulei de 1 zi reducere pentru fiecare 10 zile de detenție deși în cererea s-a solicitat aplicarea formulei de 3 zile pentru fiecare 10 zile de detenție.

La caz menționează, că condițiile de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenție au fost constate anterior și de alte instanțe naționale dar și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărârile sale. Ar fi important de menționat, că în blocurile de detenție, WC-ul se află la primul etaj și doar acolo, astfel deținuții sunt nevoiți să coboare de la etajele superioare de fiecare dată când au necesitățile fiziologice. Totodată ușile din celule lipsesc, astfel pe timp de iarnă deținuții improvizează uși pentru a păstra temperatura normală în celule.

5. ***Procedura de notificare a părților a fost executată.***

Potrivit prevederilor art. 447 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Reprezentantul Penitenciarului nr. 4 Cricova, avocatul și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe.

Părțile nu s-au folosit de dreptul acordat de a depune referință potrivit prevederilor art.447 alin.(2) Cod de procedură penală.

Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art. 391 Cod de procedură penală privind citarea participanților la proces, și ținând cont de faptul că, spața deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziției generale din art. 447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, a procedat la examinarea cauzei fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

6. Deliberând asupra motivelor invocate în recurs, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, pe baza probelor administrate şi cercetate de prima instanță, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge recursurile declarate de directorul Penitenciarului nr.4-Cricova, comisar-șef de justiție, Vitalie FALCĂ şi de către avocatul Viorel MALANCIUC în interesele condamnatului Artiom MALAHOV, împotriva Încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji – 2036/2024 din 26 septembrie 2024, ca fiind nefondate, din considerentele ce succed.

7. În conformitate cu art. 437 alin.(1), pct. 4) Cod de procedură penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 Cod de procedură penală, (1) Judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

În conformitate cu art.449 Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este depus peste termen; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător.*

Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art. 449 alin.(1) lit. a) Cod procedură penală, *judecând recursul, instanța respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.*

Conform art.469 Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume: *17/1) constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.*

Potrivit art. 471 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, stabilește că, ” *(1) Chestiunile specificate la art. 469 alin.(1) pct.5), 11) şi 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art.469 alin.(1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. (2) Temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4) – 7), 11), 12), 14) - 16) şi 18) poate servi şi cererea condamnatului.* Potrivit art.470 alin.(1) Cod procedură penală, instanța care soluționează chestiunile *privind executarea hotărârilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1)-4), 6)–16), 17/1) și 18) se soluționează de către instanța de judecată din raza de activitate a organului sau a instituției care execută pedeapsa.*

Art.471 alin.(2) Cod de procedură penală, Temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)–7), 11), 12), 14)-16) și 18) poate servi și cererea condamnatului.

8. Din materialele cauzei penale, Colegiul penal constată că, prin Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 20.04.2023, conform art. 84 alin.(4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin Sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13.01.2020 și Sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 04.06.2020, s-a stabilit lui MALAHOV Artiom pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 9 (nouă) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei de calculat din 20 aprilie 2023.

Prin Încheierea Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 21.12.2023 s-a admis cererea condamnatului MALAHOV Artiom, s-a constatat faptul că, MALAHOV Artiom *****a fost deținut în perioada 22.03.2019- 20.01.2023, în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în total 1400 (una mie patru sute) zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, MALAHOV Artiom *****a fost deținut în perioada 20.01.2023- 31.05.2023, în Penitenciarul nr. 4 Cricova, în total 130 (una sută treizeci) zile rotunjite, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, MALAHOV Artiom *****a fost deținut în perioada 31.05.2023- 19.06.2023, în Penitenciarul nr. 17 Rezina, în total 20 (douăzeci) zile rotunjite, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, MALAHOV Artiom *****a fost deținut în perioada 04.09.2023- 18.12.2023, în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în total 110 (una sută zece) zile rotunjite, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. În condițiile art. 473/4 alin. (4) Cod de

procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului MALAHOV Artiom Vladimir, cu 284 (două sute optzeci și patru) zile, pentru perioada de 1420 (una mie patru sute douăzeci) zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina și Penitenciarul nr. 13 Chișinău, cu calcularea a 2 (doi) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție, cu 24 (douăzeci și patru) zile, pentru perioada de 240 (două sute patruzeci) zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 4 Cricova și Penitenciarul nr. 6 Soroca, cu calcularea a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție Termenul pedepsei definitive de 9 (nouă) ani închisoare, stabilit lui MALAHOV Artiom Vladimir, prin Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 20.04.2023, s-a redus cu 308 (trei sute opt) zile.

Colegiul Penal constată că, în plângerea înaintată, condamnatul MALAHOV Artiom *****solicită reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanțelor ce cad sub incidența prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în temeiul art.473/2 -473/4 Cod de procedură penală, pentru aflarea sa în Penitenciarul nr. 4 – Cricova și Penitenciarul nr. 6 Soroca.

Astfel, potrivit materialelor cauzei, MALAHOV Artiom s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 6 Soroca în perioada: 04.09.2023-05.02.2024 și în Penitenciarul nr. 4 Cricova, în perioada 20.01.2023- 31.05.2023, 05.02.2024-prezent.

9. Conform prevederilor art.473/2 alin.(5) Cod de procedură penală, plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție. În aceste condiții, termenul stabilit de legiuitor prin art. 473/2 alin. (5) Cod de procedură penală, se va calcula prin prisma faptului, intrării în vigoare a Legii nr. 272, care se constatată a fi 01.01.2019.

Astfel, Colegiul penal reține că condamnatul MALAHOV Artiom, fiind deținut în Penitenciarul 4 Cricova, a depus în instanța de judecată plângere ce se referă la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 4 – Cricova și Penitenciarul nr. 6 Soroca, care a fost înregistrată în cancelaria Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), la 05.08.2024.

În consecință, Colegiul penal reține, că plângerea condamnatului MALAHOV Artiom referitor la condițiile de detenție a fost depusă pe parcursul detenției în condiții contrare art.3 CEDO, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la faptul că art. 473/2 -473/4 Cod de procedură penală, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constată că, prevederile art. 473/2 alin.(5) Cod de procedură penală, au fost respectate pe deplin, astfel, se apreciază depunerea plângerii, ca fiind în termenul prevăzut de lege.

Cu referire la condițiile de detenție din Penitenciarul 6 Soroca, pentru perioada 04.09.2023- 18.12.2023, și condițiile de detenție din Penitenciarul 4 Cricova pentru perioada 20.01.2023- 31.05.2023 Colegiul apreciază întemeiată soluția instanței de judecată prin care a respins plângerea în această parte ca fiind inadmisibilă, în condițiile existenței încheierii Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 21.12.2023 prin care pentru perioada respectivă termenul pedepsei stabilite condamnatului a fost redus.

10. Examinând raportul prezentat de reprezentantul instituției penitenciare nr. 4 Cricova, Colegiul penal susține poziția instanței de fond și anume că faptele invocate de MALAHOV Artiom, sau confirmat în totalitate, acestea purtând în opinia instanței de recurs un caracter evident probat.

Prioritar, instanța de recurs reține că potrivit prevederilor art. 473/2 alin.(2) Cod de procedură penală, plângerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin.(1) trebuie să conțină datele privind perioada şi locul detenției, precum şi descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. La plângere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plângerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plângerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentință sau încheierea.

În acest sens, instanța menționează că, în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) și Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de Procedură Penală, ulterior fiind modificate prin Legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023, legislația națională reglementează un remediu preventiv compensatoriu în urma constatării de către instanțele de judecată a condițiilor inadecvate de detenție.

Colegiul precizează că sfera de aplicare a dispozițiilor prevăzute la art. 473/2 -473/4 Cod de Procedură Penală, ține de constatarea încălcării art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care prevede că „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.” Acest drept este unul absolut și care asigură integritatea fizică și psihică a persoanei, demnitatea ei umană împotriva torturii, pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante și care impune statului atât obligații pozitive, cât și negative în acest sens.

Studiind raportul și informațiile prezentate de către administrația Penitenciarului 4 Cricova, instanța de recurs atestă că, administrația instituției penitenciare nu a probat faptul că, detenția condamnatului în Penitenciarul nr. 6 Soroca, pentru perioada 19.12.2023-05.02.2024 și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova pentru perioada 05.02.2024-04.09.2024 i-a asigurat lui MALAHOV Artiom, condiții decente de trai în perioada aflării lui în custodia statului, care ar corespunde prevederilor legale și nu ar fi o încălcare a prevederilor art. 3 CEDO, or argumentele enunțate în raportul menționat supra, despre asigurarea minimului necesar, poartă un caracter evident declarativ, care nu corespund standardelor internaționale ce ar exclude un tratament inuman și/sau degradant al deținutului. Or, raportul prezentat de Penitenciarul nr. 4-Cricova, nu este însoțit de careva probe care ar confirma pe deplin cele invocate în această parte.

Astfel, administrația instituției penitenciare nu a probat faptul că i-a asigurat deținutului MALAHOV Artiom condiții decente de trai în perioada aflării lui în custodia statului, care ar corespunde prevederilor legale şi nu ar fi o încălcare a prevederilor art. 3 CEDO, or argumentele enunțate în raportul menționat supra, despre asigurarea minimului necesar, poartă un caracter evident declarativ, care nu corespund standardelor internaționale ce ar exclude un tratament inuman şi/sau degradant al deținutului. Curtea

Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe și de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).*

La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice și psihice și, în unele cazuri, de sexul, vârsta și starea sănătății victimei *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).* Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul și metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției și că având în vedere exigențele detenției, sănătatea și integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare *(cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).* Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum și durata detenției *(Ostrovar c. Moldovei, 13.09.2005, § 80).*

Ținând cont de cele expuse supra, instanța de judecată a dat o apreciere condițiilor de detenție invocate de către autorul plângerii, coroborate la poziția autorităților instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante."

11. Așadar, MALAHOV Artiom, în plângerea înaintată, a invocat aflarea sa pe parcursul unei perioade de timp, în Penitenciarul nr. 4 – Cricova și Penitenciarul nr. 6 Soroca, în condiții inumane și degradante. La analiza condițiilor de cazare a deținutului, instanța de judecată a făcut trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că "Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții".

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru prevenirea torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane și degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, și ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m^2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui,

în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Contrar recomandărilor pre citate, studiind raportul prezentat de către Penitenciarul nr. 4 Cricova instanța a stabilit că, informația cu privire la suprafața celulelor în care a fost deținut MALAHOV Artiom *****se referă la o suprafață totală calculată, fără excluderea mobilierului sau anexelor sanitare. Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privința condițiilor precare de detenție în Penitenciarul nr. 4 – Cricova și Penitenciarul nr. 6 Soroca. Aceasta notează că, în repetate rânduri, a constatat încălcarea articolului 3 din Convenție în privința acestui penitenciar *(cauza Shishanov c. Moldovei, 15 decembrie 2015, § 127),* însă această problemă sistemică continuă să persiste.

Astfel, instanța de recurs reiterează că, MALAHOV Artiom *****parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 6 Soroca, pentru perioada 19.12.2023-05.02.2024 și Penitenciarul nr. 4 – Cricova pentru perioada 05.02.2024-04.09.2024, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat, deși autorul plângerii a făcut niște trimiteri generale, menționând despre condițiile precare de detenție în Penitenciarul nr. 4 – Cricova și Penitenciarul nr. 6 Soroca, se apreciază critic aspectele invocate de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe, iar în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

Având în vedere că la soluționarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanță a încălcărilor privind condițiile de detenție care au afectat grav drepturile condamnatului, ci și stabilirea unei reduceri a pedepsei, în dependență de gradul și intensitatea suferințelor, în continuare instanța va analiza și celelalte alegații invocate de către petent în plângerea depusă.

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m2 de spațiu locativ per deținut şi de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul. Urmează a se reține că Comitetul European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), în punctul 30 al Raportului din 13 decembrie 2018 către Guvernul Republicii Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05-11 iunie 2018, în câteva dintre penitenciarele din țară, a subliniat că, în continuare persistă faptul că în multe celule condițiile materiale şi igienice sunt deplorabile, acestea fiind ventilate insuficient şi totodată fiind suprapopulate. Totodată, accesul la lumină naturală este limitat, în majoritatea celulelor din cauza ferestrelor de dimensiuni mici. Totodată, specialiștii din cadrul CPT au recomandat autorităților din Republica

Moldova ca să-şi mărească eforturile în sensul îmbunătățirii condițiilor de detenție curente în penitenciarul respectiv.

În aceeași ordine de idei, în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova s-a constatat că, majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, inclusiv în Penitenciarul nr. 4 – Cricova și Penitenciarul nr. 6 Soroca, sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate ca condiții inumane și degradante. Subsecvent, Colegiul penal reține că, alegațiile reprezentatului Penitenciarului nr.4, la aceste aspecte, sunt declarative şi lipsite de suport probatoriu.

12. În ce privesc rapoartele internaționale, instanța de recurs ține cont de informația publicată pe http://ombudsman.md/. Astfel, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), în punctul 27-29 al Raportului din 13 decembrie 2018 către Guvernul Republicii Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05-11 iunie 2018 în câteva dintre penitenciarele din țară, a subliniat că situația Penitenciarului nr. 6-Soroca, în linii generale, în comparație cu cele concluzionate în raportul vizitei periodice din anul 2015, și anume: starea celulelor, care necesită reparații și îmbunătățirea condițiilor de igienă; accesul limitat la lumina razelor solare; insalubritatea sanitară; infectarea cu paraziții, etc.), a rămas neschimbată pentru un număr mare de deținuți, care continuau să fie ținuți în condiții, care pot fi de-a dreptul considerate inumane și degradante.

În Penitenciarul nr.6-Soroca au fost desfășurate reparații minore doar în sectorul 12 și în cantina pentru deținuți, erau în curs de desfășurare lucrările de divizare a dormitoarelor de capacitate înaltă în camere mai mici. S-au menționat încă o dată diferențele izbitoare în condițiile de detenție în diferite zone de cazare. Potrivit punctului 40 al Raportului, s-a constatat că, la Penitenciarul din Soroca, în care erau deținute aproape 800 de persoane, nu era un medic de mai bine de un an. În cabinetul medicului dentist starea condițiilor igienice era deplorabilă. Medicamentele din acest cabinet nu erau păstrate în modul corespunzător. Totodată, specialiștii din cadrul CPT au recomandat autorităților din Republica Moldova ca să-şi mărească eforturile în sensul îmbunătățirii condițiilor de detenție curente în penitenciarul respectiv. Potrivit concluziilor din Raportul privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 6 din or. Soroca, pe data de 10 octombrie 2019, CpPT constată agravarea situației comparativ cu situația descrisă de CPT (2018). Rapoartele de bilanț a Penitenciarului nr.6 Soroca conțin informație privind acțiunile întreprinse ta nivel de instituție în vederea implementării observațiilor şi recomandărilor Comitetului european pentru prevenirea torturii şi tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante (CPT), urmare a vizitei ad-hoc în Republica Moldova desfășurată în perioada 05-11 iunie 2018. Tot odată, acest tip de informație nu se regăsește în Raportul de bilanț pentru 6 luni 2019 al Administrației Naționale a Penitenciarelor, de competența căreia ține implementarea problemelor sistemice invocate în Raport şi raportate de către penitenciarul nr.6 Soroca. Penitenciarul se confruntă cu suprapopulare, în toate spațiile locative nefiind respectat standardul de cazare a deținuților. Condițiile de deținere în sectorul 8B sunt inumane şi degradante, lipsind accesul la lumina zilei în marea majoritate a celulelor.

Potrivit raportului privind respectarea drepturilor şi libertăților omului în Republica Moldova în anul 2021, în anul 2021 Republica Moldova a fost evaluată în cadrul celui de-al treilea ciclu. În 2021 membrii Consiliului pentru prevenirea torturii, creat pe lângă Oficiul Avocatului Poporului, au efectuat 15 vizite preventive şi de monitorizare în locurile privative de libertate. Datele raportului CoE pentru anul 2020 arată că Republica Moldova se află printre țările cu cea mai înaltă rată de încarcerare (197 deținuți la 100 mii persoane) şi cu cea mai lungă durată medie a încarcerării (26 luni). Circa 15% din populația penitenciară reprezintă persoanele arestate preventiv. Constatările cu privire la condițiile materiale de detenție rămân alarmante. Ombudsmanul reafirmă angajamentul Guvernului de asigurare a condițiilor demne în spațiile închise şi îndeamnă executivul să decidă asupra unei evaluări globale a situației. Alocarea fragmentară şi insuficientă a resurselor financiare în fiecare an, poate să nu fie soluția optimă. Prin urmare, probabil, este necesar de revizuit conceptul executării măsurilor privative de libertate, având în vedere austeritatea bugetului public. Potrivit raportul privind respectarea drepturilor si libertăților omului în Republica Moldova în anul 2022, în perioada 5-13 decembrie 2022, CPT a realizat o vizită ad-hoc în Republica Moldova. CPT-ul a vizitat 3 instituții penitenciare (P-4, P-13 și P-18), dispunând autorităților ca 5 măsuri urgente de îndeplinit (în vizita precedentă din 2020 au fost dispuse doar 3 măsuri urgente). Raportul CPT va fi remis Guvernului în iunie-iulie 2023.

În anul 2022, au fost realizate, 72 de vizite preventive în locurile privative de libertate. Urmare a acestor vizite au fost elaborate 29 de rapoarte de vizită cu 570 de recomandări. Totodată, Oficiul Avocatului Poporului a intervenit în 7 cauze de interes social sporit cu 7 rapoarte speciale, a elaborat 3 rapoarte tematice pe domenii actuale si 15 rapoarte trimestriale tematice periodice privind siguranța în locurile privative de libertate.

În anul 2022, angajații OAP au efectuat două vizite de monitorizare în P-7 (vizită tematică) și P18 (vizită de follow-up). Totodată, membrii CpPT au realizat vizite în cinci instituțiile penitenciare (P-16, P-17, P-3, P4 si P-13). Raportul CpPT de vizită la P-4: Condițiile de detenție în P-4 sunt precare şi improprii. Se menține suprapopularea în spațiile comune şi invers, există celule tip apartament pentru 1-2 persoane, modernizate. Celulele de tip carceră sunt utilizate, deși au însemne restrictive de utilizare. Blocurile sanitare comune nu sunt funcționale, se află în stare dezastruoasă. Lipsesc produsele de igienă etc. CpPT constată necesitatea îmbunătățirii calității preparării hranei, cu implicarea personalului calificat. CpPT constată deficiențe în asigurarea condițiilor minime de trai, multe celule necesitând renovare. În cadrul vizitelor, Ombudsmanul a primit plângeri de la deținuți, în care se conțin alegații de supunere la tratamente inumane şi degradante din cauza condițiilor improprii de detenție, precum: condiții necorespunzătoare de detenție; suprapopulare; hrană de calitate proastă şi insuficientă; lipsa asistenței medicale eficiente (lipsa medicamentelor, lipsa medicilor de profil, a echipamentelor medicale), dureri dentare netratate; condiții igienice proaste (insectele parazitare, murdărie, lipsa paturilor, prezența rozătoarelor, lipsa ventilației corespunzătoare, a luminii zilei, starea deplorabilă a veceurilor, murdărie în camerele de baie; lipsa intimității la veceuri şi la baie), relațiile între deținuți; tratamentul discriminatoriu, intimidarea şi hărțuirea din partea administrației, dezacordul cu percheziționile efectuate și alte acțiuni ale angajaților, neadaptarea spațiilor pentru femei, bolnavi şi persoane cu necesități speciale etc.

13. Astfel, instanța de recurs consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în perioada 19.12.2023-05.02.2024 și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova în perioada 05.02.2024-04.09.2024, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Așa fiind, Colegiul penal reține că, de către instituția penitenciară nu au fost prezentate suficiente date și probe ce ar fi confirmat respectarea prevederilor legale în partea dată, fapt ce condiționează concluzia că, condamnatul a fost deținut în celule în care dispunea de mai puțin de 4 m2, ceea ce evident, este sub minimul acceptabil. Astfel, instanța consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Contrar recomandărilor pre citate, studiind raportul nr. 2/3886 din 30.08.2024, prezentat de către administrația instituției penitenciare Penitenciarul nr. 4 Cricova, judecătorul de instrucție just a stabilit că, s-a prezentat o informație generală cu privire la suprafața ce revine unui deținut în celulele în care a fost deținut MALAHOV Artiom, din care reiese suprafața de sub limita minimă de 4 m/2, per deținut, nefiind probată şi respectarea condițiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalațiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deținuții sunt asigurați cu minimul necesar pentru trai, că deținuții zilnic sunt verificați de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare (art.473/3 alin.(2) din Cod de procedură penală).

14. În partea ce privește relatările condamnatului MALAHOV Artiom privind accesul limitat la lumina zilei, precum și condițiilor sanitare precare în general, instanța reține că potrivit informațiilor prezentate de către administrația Penitenciarului, MALAHOV Artiom s-a aflat într-o celulă iluminată atât natural prin intermediul geamurilor, cât și artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri, puterea cărora este de 100 W, hrana fiind asigurată de trei ori pe zi conform graficului prestabilit. Aerisirea prin celule era asigurată prin intermediul geamurilor și ferestrelor de aerisire amplasate mai sus de ușa intrării în celulă. În această parte, instanța de judecată apreciază critic aspectele invocate de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect. Or, potrivit art.473/3 alin.(2) Cod de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare. La acest aspect, instanța de judecată nu neglijează posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții,

însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea pendinte sunt justificate.

Întru susținerea acestui raționament, CEDO a explicat că dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului. Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(cauza A. și alții c. Regatului Unit, 12.02.2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98)*. La acest capitol, instanța de judecată just a reiterat că la examinarea unor asemenea plângeri, sarcina probațiunii îi revine autorității în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, însă chiar și așa „Alegațiile despre rele tratamente contrare art. 3 trebuie să fie bazate pe probe corespunzătoare". Deși Curtea recunoaște că proba de rele tratamente nu este ușor de a fi obținută, totuși alegațiile trebuie să fie justificate „dincolo de orice dubiu rezonabil" *(Cauza Alver c. Estoniei, 08 noiembrie 2005, § 49; Labita c. Italiei, 06 aprilie 2000, § 121).* Pentru a aprecia aceste probe, Curtea aplică, de obicei, standardul probațiunii „dincolo de orice dubiu rezonabil" (*cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, §161; cauza Boicenco c. Moldovei, 11 iulie 2006, §104; cauza Breabin c. Moldovei, 07 aprilie 2009, §49; cauza Gurgurov c. Moldovei, 16 iunie 2009, § 56).* O astfel de probă derivă din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare și concordante sau din prezumții de fapt similare care nu pot fi puse la îndoială *(cauza Gorobeț c. Moldovei; 11 octombrie 2011, § 50*).

Prin urmare instanța de recurs constată că, condamnatul MALAHOV Artiom a fost deținut în condiții inumane, de detenție, care se constată a fi contrare art. 3 CEDO, în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în perioada 19.12.2023-05.02.2024 și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova în perioada 05.02.2024-04.09.2024, pe parcursul a 260 zile.

Totuși, având în vedere că, la soluționarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanță a încălcărilor privind condițiile de detenție care au afectat grav drepturile petentului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 2 zile, în dependență de gradul şi intensitatea suferințelor, în continuare instanța va analiza şi celelalte alegații invocate de către petent în plângerea depusă.

Prin urmare având în vedere prevederile art. 473/2 alin.(4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473/2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. Iar alin.(5) al același norme indică că în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473/2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile

alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente (art. 473/4 Cod de procedură penală modificat prin Legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023) Potrivit art. 385 alin.(5) din Codul de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se calculează în felul următor: de la una la două zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Prevederile art.473/2 alin.(2)–(2/5) şi (5), art.473/3 alin.(3) şi art.473/4 alin.(1)–(5/1) se aplică în mod corespunzător la examinarea plângerii prevenitului sau a apărătorului acestuia împotriva condițiilor de detenție (art. 385 Cod de procedură penală modificat prin Legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023).

Deoarece mecanismul de calcul al reducerilor respective stabilite în art. 385 alin.(5) și 473/4 Cod de procedură penală a fost modificat, fiind în esență identic, fără a se face deosebire în dependență de statutul persoanei deținute, este inutilă stabilirea exactă a perioadei în care deținutul s-a aflat în detenție în calitate de prevenit și a celei în care acesta s-a deținut în calitate de condamnat. În temeiul prevederilor art. 473/2 alin.(3) Cod de procedură penală, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

15. Astfel, potrivit materialelor cauzei, Colegiul reține că condamnatul MALAHOV Artiom, s-a aflat în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în perioada 19.12.2023-05.02.2024 și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova în perioada 05.02.2024-04.09.2024, în condiții precare de detenție, pe un termen total de 260 zile și luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, justificativ a fost stabilită reducerea de 1 zi pentru fiecare 10 zile de detenție, astfel încât din termenul pedepsei stabilite lui MALAHOV Artiom, să se reducă cu 26 (douăzeci și șase) zile, (conform formulei 260 zile x 1/10 = 26 zile), pentru perioada de aflare în condiții precare în Penitenciarul nr. 6 Soroca și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova.

Prin urmare, având în vedere că s-au adeverit alegațiile condamnatului referitor la condițiile sanitare și igienice, sistemul de canalizație și aerisire, alimentația, accesul la apă potabilă în privința Penitenciarul nr. 6 Soroca și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova, judecătorul desemnat cu atribuții de judecător de instrucție corect a reținut că, probele anexate la raport nu combat argumentele petentului MALAHOV Artiom, iar ca urmare se consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 6 Soroca și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova, cumulativ o perioadă totală de 260 zile, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de

severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

16. Astfel, Colegiul respinge solicitările apărării privind reducerea termenului de pedeapsă cu aplicarea formulei de 3 zile de reducere a pedepsei pentru fiecare 10 zile de detenție, or instanța de recurs apreciază, remediul aplicat în speța dată, precum unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate. Mai mult Colegiul ține să precizeze că potrivit prevederilor art. 473/2 alin.(4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473/2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ și nu în formula solicitată de apărare.

Cu referire la alegațiile reprezentantului penitenciarului nr. 4 Cricova Colegiul le respinge ca fiind neîntemeiate și pur declarative or iar în lipsa unor argumente plauzibile în cererea de recurs, se atestă că, în speță s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, or, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Astfel, instanța de recurs constată, potrivit rapoartelor Comitetului pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane și degradante (CPT), cât şi practica CEDO, în ceea ce privește condițiile sanitare, iluminarea şi ventilarea, aceste probleme persistă în majoritatea încăperilor locative ale penitenciarelor din Republica Moldova, excepție fiind instituția penitenciară nr. l din Taraclia, nr. 7 – Rusca şi nr. 17 din Rezina, prin urmare în Penitenciarul nr. 4 – Cricova, Penitenciarul nr. 6 –Soroca persistă condițiile inumane și degradante.

Concomitent, Colegiul penal va aprecia critic și alegațiile recurentului precum că condamnatul nu a prezentat careva probe concludente care ar demonstra depășirea nivelului de suferințe, or sarcina probării lipsei temeiniciei pretențiilor înaintate de către persoana deținută, potrivit art. 473/3 alin.(2) Cod de procedură penală, aparține administrației penitenciarului. În situația în care administrația penitenciarului a omis să probeze, prin date certe, că s-au respectat normele legale privind acordarea unui spațiu suficient pentru detenția deținutului și a prezentat date generalizate privitor la alte condiții de detenție, fără ca să fie clar în care măsura deținutul a beneficiat de acele condiții, instanța ajunge la concluzia că, pretențiile înaintate de către condamnat sunt întemeiate.

Astfel, instanța de fond just a reținut că, la 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în cauzele *Baban și alții c. Moldovei, Bulgacov și alții c. Moldovei, Cobîlceanu și alții c. Moldovei, Filat și alții c. Moldovei, Condreanu și alții c. Moldovei, Grigoraș și alții c. Moldovei și Talambuța și alții c. Moldovei,* unde reclamanții s-au plâns în fața Curții în baza art. 3 CEDO, invocând condițiile materiale inadecvate de detenție și, în unele cereri, lipsa asistenței medicale

corespunzătoare, precum și lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor. Făcând referire la decizia pronunțată anterior la 28.02.2019 în cauza *Draniceru c. Moldovei*, și având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) și Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenție. Curtea a considerat că noul remediu instituit prin Legile nr. 163 și n. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunțate în cauza *Șișanov c. Moldovei*, și că el ar putea fi considerat a priori efectiv pentru contestarea condițiilor inadecvate de detenție din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului național în acest sens.

Referitor la dezacordul recurentului, cu privire la cuantumul zilelor ce au fost reduse prin aplicarea mecanismului compensatoriu, instanța de recurs consideră că reducerea stabilită de instanța de fond este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate. Deci, contrar alegațiilor recurentului, Colegiul penal menționează că la examinarea plângerii condamnatului MALAHOV Artiom privind constatarea detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 ale Convenției pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, instanța de fond nu a comis careva erori, iar încheierea contestată este una justificată și motivată.

17. Colegiul lecturând textul recursurilor declarate de către directorul Penitenciarului nr.4-Cricova, comisar-șef de justiție, Vitalie FALCĂ și de către avocatul Viorel Malanciuc în interesele condamnatului Artiom MALAHOV constată că recurenții nu au invocat nici-unul din temeiurile specificate la art. 444 alin.(1) Cod de procedură penală. Or, simplul dezacord al unei părți la proces cu soluția instanței de judecată nu poate servi drept temei pentru casarea unei hotărî legale și întemeiate.

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul Penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul Penal va respinge recursurile declarate de directorul Penitenciarului nr.4-Cricova, comisar-șef de justiție, Vitalie FALCĂ și de către avocatul Viorel MALANCIUC în interesele condamnatului Artiom MALAHOV împotriva Încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji – 2036/2024 din 26 septembrie 2024, ca fiind nefondate, reținând în acest sens că Încheierea instanței de fond este legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a Încheierii nu au fost constatate.

18. Conducându-se de prevederile art.art.447, 448, art.449 alin.(1) pct.1) lit.a), art.469-471, Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E :

Se resping ca nefondate recursurile declarate de directorul Penitenciarului nr.4-Cricova, comisar-șef de justiție, Vitalie FALCĂ și de către avocatul Viorel MALANCIUC în interesele condamnatului Artiom MALAHOV, împotriva Încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji – 2036/2024 din 26 septembrie 2024, şi se menține fără modificări Încheierea atacată.

Președintele ședinței,
Judecătorul **Silvia CECAN**

Judecătorii **Denis BĂBĂLĂU**

Vitalie BUDECI